Tweemaandelijks tijdschrift
25ste jaargang 1994/6 (150)
november-december

Horizon taal

Reinhard Selten, esperantist

Nobelprijswinnaar Economie 1994

ISSN 0772-540 X Afgiftekantoor: ANTWERPEN X

Horizontaal – Tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond v.z.w., 25ste jaargang. Horizontaal is de voortzetting van *Esperanto Panorama.*

Redactie en administratie (België): Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, tel.: 03/234 34 00, telefax: 03/233 54 33; (Nederland): Esperanto-Centrum Nederland, Riouwstraat 172, 2585 DW Den Haag.

Abonnementen: Gewoon abonnement: 600,– fr. in België, 33,– gld. in Nederland; vijfjarig abonnement: 2400,– fr. of 132,– gld.; levenslang abonnement: 15 000,– fr. of 775,– gld.

Rekeningen: Voor België telkens t.n.v. Vlaamse Esperantobond, Antwerpen KB 402-5510531-55 of ASLK 001-2376527-06; voor Nederland: postgiro rek.: 3583975 t.n.v. Esperanto-Centrum Nederland, Den Haag.

Redacteurs: Guido Van Damme, Jean-Pierre VandenDaele en Paul Peeraerts.

Medewerkers: W.M.A. De Smet, R. Rotsaert, I. Durwael, J. Schram, J. De Mulder, e.a.

Verantwoordelijke uitgever: Paul Peeraerts, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.

Horizontaal verschijnt de eerste van elke oneven maand.

Bijvoegsels bij **Horizontaal** worden slechts toegestaan als ze keurig gedrukt zijn en in onberispelijk Nederlands of Esperanto zijn opgesteld. De kosten veroorzaakt door het bijvoegen van het drukwerk worden gefactureerd.

Teksten voor publicatie moeten op de redactie toekomen uiterlijk op de 1ste van de even maand. De redactie houdt zich het recht voor ingezonden teksten, advertenties of bijvoegsels te weigeren of aan te passen. In geval van discussie beslist het Bestuur van de Vlaamse Esperantobond.

Overname van artikels is vrij, op voorwaarde dat de bron wordt vermeld en een presentexemplaar aan de redactie wordt gezonden.

Op onze cover vind je een foto van Reinhard Selten.Samen met met twee collega's werd hem zopas de Nobelprijs voor Economie toegewezen. Dr. Selten is een trouw lezer van het Esperantotijdschrift MONATO. *De voorbereiding van dit nummer van* Horizontaal *was al te ver gevorderd zodat we hem niet meer dan die „eervolle vermelding" kunnen gunnen.*

Lijst van adressen van alle plaatsen in Nederland en Vlaanderen waar inlichtingen over Esperanto kunnen worden ingewonnen. Voor meer gedetailleerde gegevens over de clubs verwijzen we naar de activiteitenkalender waar u inlichtingen vindt over de activiteiten die in de volgende 3 maanden zijn gepland.

Vlaamse Esperantobond/Flandra Esperanto-Ligo Frankrijklei, 140, B-2000 Antwerpen. Tel.: (03) 234 34 00, Fax.: (03) 233 54 33. Elektronisch adres: 100272.1601@compuserve.com.
Vlaamse Esperanto Jongeren Vereniging/Flandra Esperanto Junulara Asocio p/a Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen. Tel.: (03) 234 34 00.
Fervojistoj L. De Sutter, Frère-Orbanstraat 210, B-8400 Oostende, tel.: (059) 50 18 25.
Hoofdkantoor van de Esperanto Wereldbond/Centra Oficejo de UEA Nieuwe Binnenweg 176, NL-3015 BJ Rotterdam, tel.: (010) 436 10 44.
Esperanto Scoutsvereniging/Skolta Esperanto-Ligo (SEL) Arie Bouman, Driesdreef 8, B-9030 Gent. Tel.: (09) 227 48 41. SEL heeft groepen of leden in Diepenbeek, Gent, Halle, Oostende en Tienen.)

Bestuursleden van FEL:
Wim M.A. De Smet, (voorzitter) Hertendreef 12, 2920 Kalmthout. Tel.: (03) 666 99 49.
Johan Van Eenoo, (onderwijs) Peperstraat 72, 8000 Brugge. Tel.: (050) 34 71 92.
Roland Rotsaert, (financiën) Visspaanstraat 97, 8000 Brugge. Tel.: (050) 33 00 04.
Ingrid Lievens, (werking naar binnen) Oudebareelstraat 10, 9401 Oostakker.
Alex Humet, (werking naar buiten) Van Campenhoutstraat 4, 2600 Berchem. Tel.: (03) 239 21 69.
Jacques Schram, (Esperantohuis) Hof Ter Bekestraat 49, 2018 Antwerpen. Tel.: (03) 237 86 02.

Contactadressen van de groepen
AALST *La Pioniro,* Hugo Dossche, Asserendries 103, B-9300 Aalst, tel.: (053) 70 17 89.
ALKMAAR (NEA-sekcio) Hans ten Hagen, Middenweg 587, NL-1704 BH Heerhugowaard, tel.: (02207) 17 918.
ALMELO G.C.A.M. Dercks, Ootmarsumsestraat 47, NL-7607 AX Almelo, tel.: (0546) 819403.
AMERSFOORT (NEA-sekcio) W.P. Roelofs, Vosseveldlaan 16, NL-3768 GM Soest, tel.: (02155) 154 73.
AMSTERDAM (FERN-sekcio, FLE-sekcio) J. Hardeveld, Ruimtevaartlaan 33, NL-1562 BA Krommenie, tel.: (075) 28 70 18.
ANTWERPEN *La Verda Stelo,* p/a Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen, tel.: (03) 234 34 00.
ARNHEM (NEA-sekcio) R.J.W. Poort, Sellersmaat 60, NL-6903 XM Zevenaar, tel.: (08360) 337 90.
BERINGEN G. Rombaut, Zandhoefstraat 156, B-3583 Paal, tel.: (011) 42 80 20.
BEVERWIJK *Stelrondo* N. Moerbeek-Bartels, Zwaansmeerstraat 48, NL-1946 AE Beverwijk, tel.: (02510) 310 79.
BRUGGE *Paco kaj justeco* G. Maertens, Prins Leopoldstraat 51, B-8310, St.-Kruis-Brugge, tel. (050) 35 49 35.
BRUSSEL Emile Van Damme, Albert-I-straat 44, B-1703 Schepdaal, tel.: (02) 569 17 83.
DEN HAAG *Esperanto-Centrum Nederland (ECN)* en *Internationaal Esperanto-Instituut (IEI)* Riouwstraat 172, NL-2585 HW Den Haag, tel.: (070) 355 66 77.

Beste leden en lezers

Er was een tijd – en die is nog niet zo lang geleden – dat elke Esperanto-groep in Vlaanderen en zelfs elk lid een beetje op zichzelf werkte. De ene schreef volksvertegenwoordiger X aan, de andere senator Y; een andere schreef naar krant A en zijn goede vriend naar krant B. Slechts zelden heeft men zich afgevraagd wat het resultaat van al dat geschrijf was.
Thans bestaat er een Esperanto-centrum van de Vlaamse Esperantobond, dat al die zaken kan coördineren en desnoods zelf kan ondernemen met goed gevolg. Er bestaat nu ook een bestuur dat probeert al die zaken te volgen en oordeelkundig te werk te gaan. „Probeert" in feite, want links en rechts zijn er nog altijd zo van die initiatieven die zonder overleg met het bestuur worden ondernomen en waarvan men niet altijd de gevolgen kan inschatten; zelfs vroegere en huidige bestuursleden bezondigen zich daaraan.
Dat bezorgt dan soms oprispingen bij sommige leden, en niet onterecht. Wat wel onterecht is, is een anonieme brief die allerlei verwarde beschouwingen uit en FEL beschuldigt van het verspreiden van linkse tendensen. Laat het hier gezegd zijn dat de Vlaamse Esperantobond in zijn statuten duidelijk stelt dat de Bond neutraal is op politiek gebied en alles moet weren dat die neutraliteit in het gedrang kan brengen; jammer genoeg zijn er, buiten de achtzaamheid van het bestuur, soms kleine onachtzaamheden terzake gebeurd, waarvan we de omvang echter niet moeten overdrijven.
Het is daarom ook zo belangrijk dat de leden zich zouden betrokken voelen bij het leven van de Bond, het zij door deelneming aan de algemene vergaderingen, hetzij langs de beheerders om, hetzij door deelneming aan vraagstellingen (b.v. die over het ledenblad Horizontaal*). Zo kan het bestuur er zich beter rekenschap van geven wat de leden denken en verlangen.*
We moeten inderdaad veel in onze werking bijsturen, aanpassen aan de toestanden van de tegenwoordige tijd, – dit alles binnen de marge van onze financiële mogelijkheden en van de beschikbare werkkrachten. We moeten dan ook regelmatig eens omkijken naar wat we gedaan hebben en wat er gebeurd is en wat dat allemaal heeft opgeleverd. We mogen bijgevolg niet doen als een mol (talpo), die altijd maar vooruitgraaft en niet kan omkijken naar wat hij achter zich laat. Indertijd wisten de Duitse Esperantojongeren dat zo mooi onder woorden te brengen door te spreken over de talpaĵoj *in de Esperantobeweging. Elk jaar maakten zij zo een lijst op van die* talpaĵoj *en gaven zelfs een schertsprijs aan de grootste* talpo *in Duitsland. Jammer dat hun initiatief verdwenen is – sommige personen voelden zich te sterk beledigd – en dat anderen het toen niet hebben nagevolgd.*
Laten we deze beschouwingen besluiten met een zeer positieve noot: terwijl men vorig jaar rond deze tijd zich ernstig zorgen begon te maken over de financiële toestand van FEL, is dit deze keer niet het geval: de financiën zijn gezond. Dit danken we niet alleen aan de zuinigheid van het huidige bestuur, maar ook aan de goede resultaten die het vorige bestuur ons naliet, en eveneens aan een zorgzame penningmeester en een goed beheer in het Esperantocentrum.
Al vallen er nog enige moeilijke beslissingen te verwerken, toch kunnen we met optimisme de toekomst tegemoet zien.

Wim De Smet, voorzitter

Kleur, klank en vorm

Taal als middel van kunst

Tijdens het festival „Van toverlantaarn tot multimedia" (24-26/3/1994) in Antwerpen, deed ik een opmerkelijke ontdekking. De heer Ferre Alpaerts en mevrouw Inez Michiels hebben er aan de hand van 105 dia's willen aantonen dat er een natuurlijk verband bestaat tussen klanken, vormen en kleuren. Achter de talen schuilt een universele code. Achter alle tekensystemen zit een logische structuur. De vraag is dan ook of er een schrift mogelijk is waarvan de tekens naar woorden verwijzen, ongeveer zoals het Chinese schrift maar dan geheel systematisch. Dit leek mij een interessant idee om er even bij stil te staan.

Semiotiek en semantiek

Vooreerst een woordje uitleg over de disciplines waarop hun inzicht is gesteund. In tegenstelling tot de semiotiek (tekenleer) die zich bezig houdt met het opsporen en ordenen van tekens en hun uiterlijke, verwijzende betekenis is het uitgangspunt van de semantiek (betekenisleer) de universele samenhang van alle tekens en een innerlijke, codische betekenis. Het uitgangspunt van de genetische semantiek (waar het bij hun analyse meer bepaald om gaat) is, dat het taalvermogen (ruim betekent dit het kunnen gebruiken van taal en tekens) in al zijn aspecten en onderdelen berust op een genetische code.

Erfelijke code

Door evolutie is ook taal, net als elke vorm van „geestelijk leven" (prikkels van zintuiglijke, emotionele als intellektuele aard) voortgekomen uit de oudste tekens, nl. de erfelijke code, met name deze van het D.N.A. Alle bekende levende wezens maken bij overdracht van erfelijke kenmerken gebruik van dezelfde chemische code die uit vier „letters" bestaat, welke met de klanken A, E, I en O corresponderen. Volgens de genetische semantiek zijn de innerlijke tekens waarnaar wordt verwezen ook de „letters" en

trigrams	☷	☳	☱	☰	☲	☶	☴	☵
Grey-kode	1	2	3	4	5	6	7	8
Ji-Tjing	aarde	donder	moeras	hemel	vuur	berg	wind	rivier
kleuren	blauw	zwart	paars	geel	rood	oranje	wit	groen
klinkers	aaa	aai	aii	iii	iai	iaa	iia	aia
volume	ongeordend ruw stil	ongeordend ruw luid	ongeordend glad luid	geordend glad luid	geordend ruw luid	geordend ruw stil	geordend glad stil	ongeordend glad stil
klankkleur	nt-harmonisch dof geleidelijk	nt-harmonisch dof plots	nt-harmonisch scherp plots	harmonisch scherp plots	harmonisch dof plots	harmonisch dof geleidelijk	harmonisch scherp geleidelijk	nt-harmonisch scherp geleidelijk
ritme	ongeordend gebroken traag	ongeordend gebroken snel	ongeordend gebonden snel	geordend gebonden snel	geordend gebroken snel	geordend gebroken traag	geordend gebonden traag	ongeordend gebonden traag
melodie	atonaal laag smal	atonaal laag breed	atonaal hoog breed	tonaal hoog breed	tonaal laag breed	tonaal laag smal	tonaal hoog smal	atonaal hoog smal
grafische vorm 2	onregelmatig wazig sober	onregelmatig wazig overladen	onregelmatig scherp overladen	regelmatig scherp overladen	regelmatig wazig overladen	regelmatig wazig sober	regelmatig scherp sober	onregelmatig scherp sober
grafische vorm 1	vertikaal bol hoekig	vertikaal bol rond	vertikaal hol rond	horizontaal hol rond	horizontaal bol rond	horizontaal bol hoekig	horizontaal hol hoekig	vertikaal hol hoekig
geluiden	aardbeving rommelen	trommelen drum donder	cymbaal tikken	tingelen bel rinkelen	snaar gitaar motor	toeten toeter bazuin	fluiten wind	ruisen regen

„woorden" van het D.N.A. (de genetische code). De codische betekenis van woorden werd vervat in een semantisch woordenboek, waarvan een tweede editie in voorbereiding is en die 6000 woorden zou bevatten (ook op computerdiskette), ingedeeld volgens de genetische code o.a. op basis van de klankvorm in verschillende talen. De verschillende talen maken niet steeds op dezelfde wijze gebruik van de universele genetische code. Sommige woorden laten zich daarom moeilijk vertalen. Een codische bv. muzikale weergave van een tekst en haar vertaling zouden veel van die moeilijkheden kunnen verduidelijken. Toch moet het mogelijk zijn de innerlijke betekenis van woorden en woordverbanden grafisch, muzikaal of bv. door lichaamsbewegingen (zoals in de euritmie) weer te geven door een genetische code.

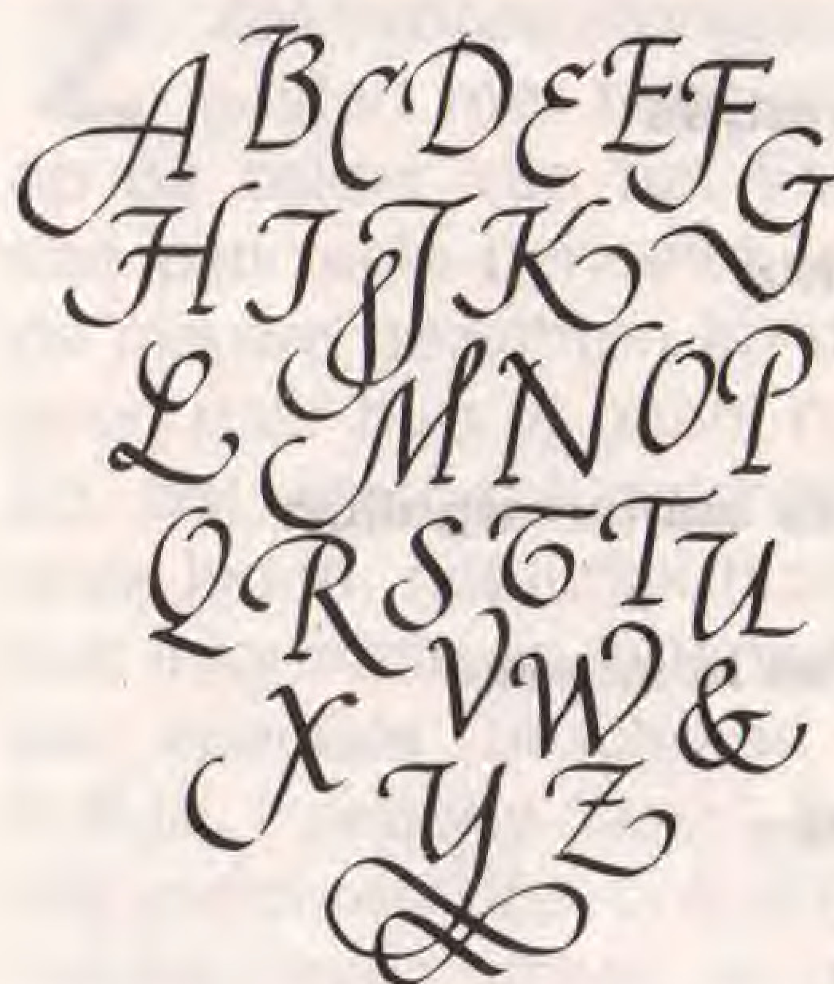
Kleur, grafiek en klank

Inez Michiels is sedert 1991 op de idee gekomen om deze genetische woorden weer te geven aan de hand van muzikale en gekleurde grafische vormen (in totaal zijn er 64 combinaties mogelijk) die onderling met elkaar kunnen worden vergeleken. Van deze 64 vormen- en kleurencombinaties werd trouwens een zeer mooie achtkleurige zeefdrukaffiche gemaakt. Men zou deze kunnen beschouwen als een prachtig voorbeeld van hoe taal en kunst tot een artistiek geheel kunnen worden omgetoverd.

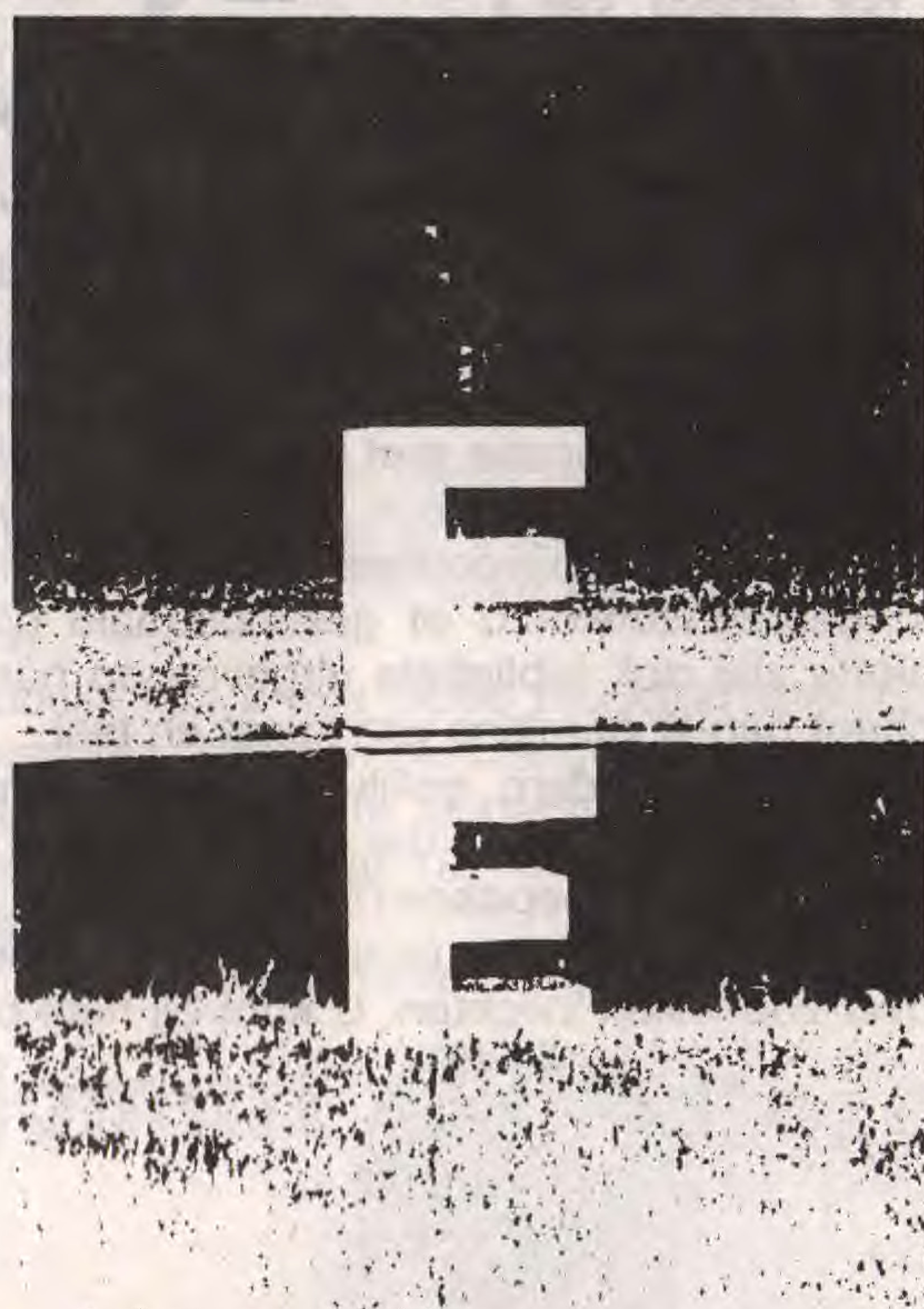
Wellicht zit hierin een mogelijkheid om bijvoorbeeld ook een woord in verschillende talen onderling kleurgrafisch en muzikaal te ondersteunen. Het verband dat door de genetische semantiek wordt gelegd tussen fonetische vormen en kleuren wordt ook teruggevonden in het wetenschappelijk onderzoek van Eva Heller naar de werking van kleuren.

Taal, kunst en cultuur

Een andere fascinerende gedachte om taal en kunst met elkaar in harmonie te brengen lijkt mij bijvoorbeeld ook de tonale uitwerking volgens de genetische semantiek van een gedicht in diverse taalversies. Te denken valt aan het gedicht *Taal* van Maja Panajotova, Bulgaarse wonende in Antwerpen.

Een letter vertegenwoordigt het schrift. Het schrift geeft de cultuur door van geslacht op geslacht. Een letter als teken van taal vertegenwoordigt de mensen die zich van haar bedienen. Dat taal tot kunst kan worden verheven, bewijst bijvoorbeeld ook de letterkunstenaar Gaston De Mey met zijn meertalige letterstructuren als teken van de internationalisering van de cultuur. Een heel interessant taalkunstenaar is ook Marc Ruygrok, die in het park „De Grote Beer" te Eindhoven de letter E tot een driedimentioneel en monumentaal kunstwerk van geelgelakt staal heeft omgevormd. Het kunstwerk is 2,75 m hoog. Hij kon dit beeld zelfs laten verdubbelen door de weerspiegeling in een vijver. Hij koos de letter E omdat deze ook gespiegeld leesbaar is en omdat ze in vele talen, ook in het Esperanto, de meest voorkomende klinker is. Bovendien is E het symbool voor energie.

Op het terrein van de dans is er de antroposofische bewegingskunst, euritmie of „zichtbare spraak", waarbij letters uit het alfabet in de bewegingen van het lichaam zichtbaar worden gemaakt.

Behalve de Japanse kunstschilder On Kawara, één van de belangrijkste vertegenwoordigers van de conceptuele kunst, die soms het Esperanto gebruikt om data aan te duiden op zijn zgn. „Date Paintings", ken ik geen vooraanstaande internationale kunstenaars die het Esperanto in hun artistiek werk toepassen.

Kunstvormen waarbij taal en kunst het beste tot een samenspel komen zijn de knipselkunst en de kalligrafie. Er worden kunstkaarten en zelfs speelkaarten gemaakt met op iedere kaart de letter van het alfabet van een bepaalde taal. Het alfabet staat heel vaak centraal bij internationale kalligrafietentoonstellingen. Heel wat knipselkunstenaars en kalligrafen maken gebruik van diverse alfabetsystemen, soms ook in combinatie met bv. een aquareltekening. Kalligrafie wordt ook toegepast in combinatie met poëzie bijvoorbeeld op textiel, keramiek, gebrandschilderd of gezandstraald glas. Tenslotte zijn ook bibliofiele uitgaven op handgeschept papier pareltjes van kunst en taal.

Kent u, lezer, andere gelijkaardige taalkunstuitingen of kunstenaars die ook Esperanto in hun kunst (willen) toepassen? De auteur van dit artikel zou het zeer op prijsstellen als u hem hierover zou willen inlichten. U kunt bij hem ook terecht indien u contact wilt zoeken met één of andere kunstenaar of indien u meer informatie zoekt over één van de besproken kunstvormen.

Computerprogramma

De organisatoren van „Genetische codering" denken tenslotte ook aan een computerprogramma, waarbij kleuren, grafische vormen, muziek, houdingen en bewegingen, alsook woorden en woordassociaties worden weergegeven door genetische codetekens, verenigd binnen een bestuurbaar geheel. Dit programma zou de gebruiker moeten toelaten de parameters van een systeem te wijzigen en de effecten ervan op andere systemen te volgen, reeksen te componeren of te interpreteren enz.

Een samenvatting van en de methoden van de genetische semantiek zijn ook uitgelegd in het boek „Religie, filosofie en semantiek", waarin bovendien ook 17 onderwerpen uit de geschiedenis van de filosofie worden behandeld. Voor alle verdere inlichtingen en eventuele voorstellen voor één of andere concrete toepassing: „Genetische Codering", Kelderstraat 8 of Torfbrug 10, 2000 Antwerpen. Tel. +32.3.226.92.39

Herman Deceuninck,
Kluisstraat 22,
B-1500 Halle (België),
Tel. (02) 361.36.17.

Taal

Wat ik denk en voel zit opgesloten
binnen de kille muren van een vreemde taal.
Het wil naar buiten door de kieren
tussen grammaticale regels,
doorheen het sleutelgat
van een verborgen betekenis.
Iedere gevangene koestert nog
de hoop om ooit weer vrij te zijn.
Voor mij is er alleen maar vrijheid
in een verhoopte andere wereld,
waar de talen overvloeien in elkaar,
waar svobodá precies hetzelfde betekent
als vrijheid,
waar hoop precies hetzelfde is
als nadézjda,
en vaderland en rodína verwijzen
naar iedere plek op deze aarde.

Lingvo

Tio, kion mi pensas kaj sentas estas enfermita
ene de la malvarmaj muroj de fremda lingvo,
volas eliri tra la fendoj
inter gramatikaj reguloj,
tra la ŝlosiltruo
de kaŝita signifo.
Ĉiu malliberulo ankoraŭ nutras
la esperon reliberiĝi.
Por mi libereco troviĝas nur
en alia mondo esperata,
kie la lingvoj kunfluas,
kie svobodá havas precize saman signifon
kiel libereco,
kie espero precize signifas la saman
kiel nadézjda,
kaj patrio kaj rodína rilatas
al ĉiu loko sur ĉi tiu tero.

Fleja leeft

Behalve een klein hoekje af en toe in het programma-overzicht wordt er in *Horizontaal* maar weinig aandacht besteed aan de Vlaamse Esperanto-Jongeren. „Eigen schuld, ik heb al vaak genoeg om artikels gebedeld." hoor ik een wanhopige eindredacteur al zeggen. En inderdaad, daar schuilt wel een zekere waarheid in. Nochtans is FLEJA verre van inactief. Heb je tienerkinderen, ken je jonge cursisten of ben je gewoon nog jong van hart, dan zullen onze activiteiten je zeker interesseren.

Voor de goede orde zullen we de belangrijkste bezigheden van FLEJA hier nogmaals op een rijtje zetten. Let wel, het gaat slecht om de belangrijkste, vaak zijn er tal van locale of persoonlijke initiatieven, die door slechts een beperkt aantal van onze leden worden ondernomen en opgezet en die erg afhankelijk zijn van toevallige omstandigheden (deelnemen aan de gordel, samen naar IS, een scoutshappening,...).

Wat echter echt van FLEJA uitgaat is:

J *JEN – Jongeren Esperanto-Nieuws:* ons ledenblad, wordt samen met de Nederlandse Esperanto-Jongeren uitgegeven. Het bevat informatie over de taal, cultuur en bijeenkomsten voor en door jongeren.

K *Koncize*: Europees jongerentijdschrift met aankondigingen en verslagen van de vele internationale arrangementen. Omdat we vinden dat die bijeenkomsten en contacten belangrijk zijn, kan ieder lid het blad gratis krijgen na aanvraag bij het bestuur.

F *FLEJA-weekend:* Naar jaarlijkse traditie organiseert FLEJA een eigen weekend ergens in Vlaanderen. Voor dat weekend worden er zoveel mogelijk buitenlanders uitgenodigd om zo internationale contacten te bevorderen. Natuurlijk is hier de steun van onze leden belangrijk, je eigen vrienden uitnodigen en/of aanzetten om deel te nemen, is nooit weg.

Z *Zolderbijeenkomsten:* In september zijn we gestart met tweewekelijkse bijeenkomsten op de zolder van het Esperantohuis. Dat deze aan een reële behoefte beantwoorden, blijkt uit de nieuwe gezichten en de gemiste treinen (om terug naar huis te gaan, natuurlijk!).

Zo, dat zijn onze belangrijkste activiteiten voor onze leden. natuurlijk houden we ons ook bezig met informatie en ledenwerving. Daarvoor geven we speciale brochures en folders uit over FLEJA, Pasporta Servo, Esperanto, ...

We proberen ons ook binnen het Vlaamse verenigingsleven meer te profileren en wensen daarom aan te sluiten bij het Vlaams Platform voor Internationaal Jongerenwerk (VPIJ). Bovendien plannen we ook iets te doen voor de Esperantocultuur. Zo willen we in december een muziekcassette uitgeven van „Ĵomart kaj Nataŝa".

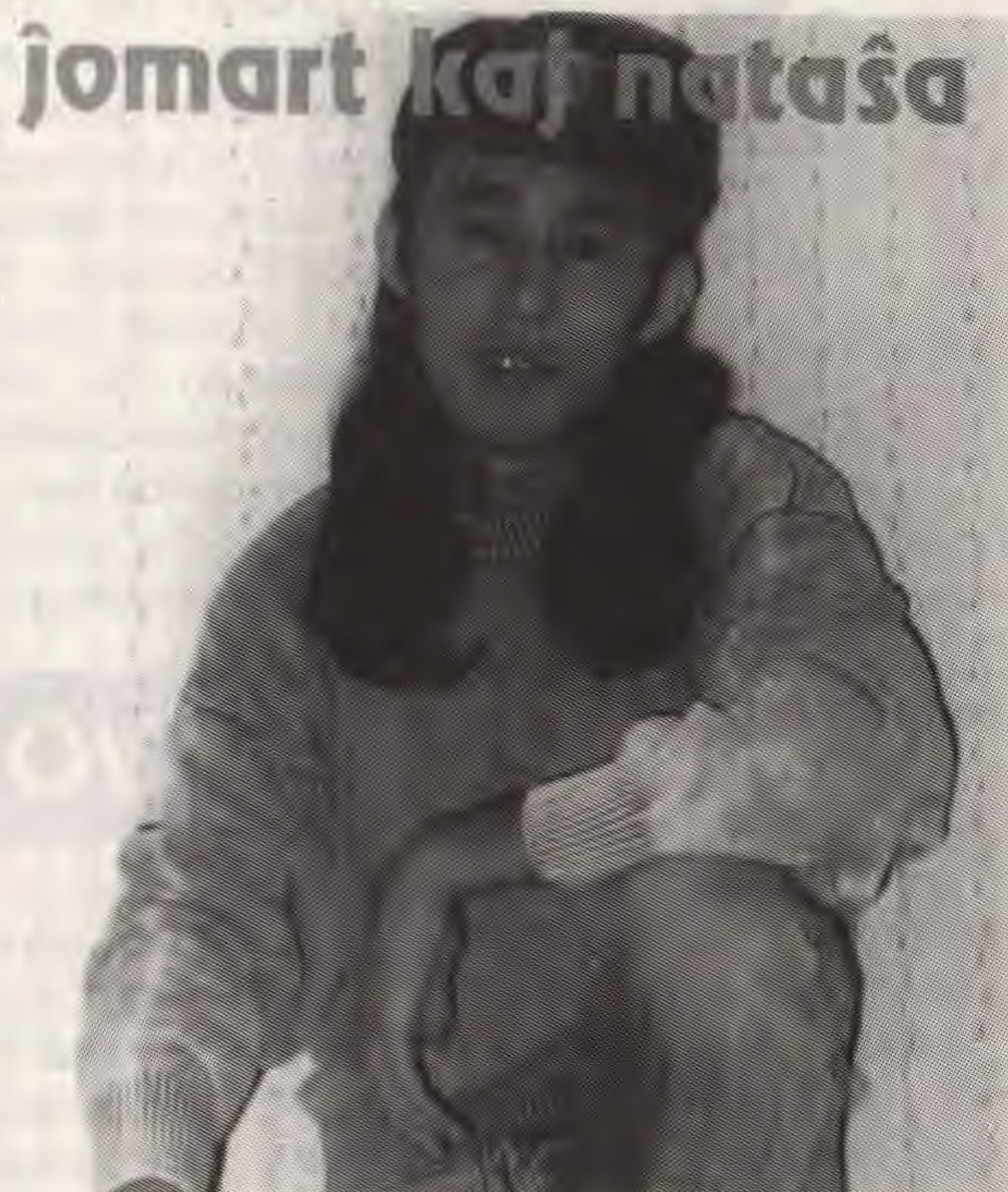
U ziet het: ideeën, enthousiasme en werkkracht genoeg, maar... koken kost geld. Vat dit echter niet op als een bedeltocht, want liefst bieden we u gewoon iets aan voor uw steun. We denken aan twee mogelijkheden:

– ofwel, u wordt **steunend lid**, en betaalt tweemaal het gewone lidgeld. In ruil ontvangt u van ons een jaarabonnement op *JEN* en *Koncize*. Zo blijft u meteen op de hoogte van onze activiteiten;

– ofwel, u bestelt nu reeds de cassette „Ĵomart kaj Nataŝa", en betaalt slechts 350,– fr. (i.p.v. 450,– fr.). Dit aanbod loopt tot eind december 1994.

Natuurlijk kan u ook beide mogelijkheden combineren of u kan een eenmalige gift doen om dit specifieke project te ondersteunen. (rekening: FLEJA 000-0035520-18, met de vermelding „Kasedo Ĵomart").

Wim Slootmans, penningmeester FLEJA

baldaŭ havebla
nova kasedo ne de Ĵomart sola,
sed kune kun... Nataŝja

SEJM of niet SEJM, dat is de vraag

Tussen 1938 en het midden van de jaren vijftig was er van een Esperantobeweging in de Sovjet-Unie geen sprake. Wie de vervolgingen overleefd had, hield zijn sympathieën voor zichzelf. Maar zie: op het ogenblik dat men er in het westen van uitging dat er na het stalinisme geen esperantisten meer overgebleven waren, doken de *veteranoj* plots weer op. Er werd opnieuw internationale correspondentie gevoerd en op talrijke plaatsen werden weer cursussen gegeven.

De jongeren die deze cursussen gevolgd hadden, verenigden zich na enige tijd in SEJM (Sovetia Esperantista Junulara Movado). Mikaelo Bronŝtejn, één van de mede-oprichters van SEJM, schetst in *Legendoj pri SEJM* hoe deze vereniging er – op soms vernuftige wijze – in slaagde gedurende enkele tientallen jaren actief te zijn in een staat die Esperanto niet echt gunstig gezind was.

Wat doe je bijvoorbeeld als een *tendaro* (kamp) waarvoor eerder toestemming gegeven werd, plots verboden wordt, op het ogenblik dat de 300 deelnemers al vertrekkensklaar staan? Oplossing: je laat het kamp toch doorgaan, zij het zonder toestemming en op een andere plaats. Tegen dat de burocraten uitgemaakt hebben wie bevoegd is om op te treden, zijn de deelnemers al lang tevreden terug naar huis vertrokken en is de boel netjes opgeruimd.

Was Esperanto nu verboden of niet? In de instructies voor de censuur (uit 1938) stond volgens de auteur „niet aanbevelen". Deze op vele manieren te interpreteren instructie verklaart waarom artikelen over Esperanto soms probleemloos gepubliceerd werden en andere keren sneuvelden.

Legendoj pri SEJM is uiteraard geen geschiedenis van he Esperanto in de Sovjet-Unie. Het is gewoon een schets – in tien korte hoofdstukjes – van hoe de esperantist, zoals elke ander sovjetburger, „zijn plan trok". Het bescheiden boekje (62 p.) is verzorgd uitgegeven door de Moskouse uitgeverij IMPETO.

Roland Rotsaert

Legendoj pri SEJM, Mikaelo Bronŝtejn, 64 p. Ilus. Moskou, Impeto, 1992. ISBN geen. Prijs: 120,– fr + verzendingskosten.

Apogo je aŭtoritato

La unua aĵo, kiun atentis ĉiu, venanta al la klubo de Internacia Amikeco (tiel oni kutime nomis Esperanto-klubojn) en mia naskiĝurbo, estis granda ruĝastofa slogano, kie blankaj literoj triumfis: „Esperanto estas latino de proletaro (V.I. Lenin)". Tio impresis. Mi venis la klubon ankoraŭ ne scianta, kio estas latino, sed la instruisto klarigis al mi kaj al aliaj knaboj sencon de la slogano. Kaj ni ekfieris, kvazaŭ mem Lenin estis kun ni en nia lernado de la lingvo internacia.

Poste evidentiĝis, ke ne Lenin tion diris, sed eble Henri Barbusse aŭ iu alia famulo, tamen al tiu tempo ni jam sciis, ke kun ni estas Leo Tolstoj, Maksim Gorkij, Iosip Broz Tito kaj multaj-multaj aliaj famaj simpatiantoj de Esperanto. Ni iris en la sama vico kaj tiu fakto varmigis niajn infanajn korojn. (el: *Legendoj pri SEJM*, p. 27)

Het ideale geschenk

Je mag erover denken wat je wil, maar één van de ideaalste geschenken om aan een geliefde, afstammeling, vriend of correspondent te geven naar aanleiding van de nieuwjaarsfeesten, is en blijft een boek. Wil je een roman, een kunstboek, een kookboek, zelfs een leerboek of grammatica. In de boekendienst van FEL vind je ongetwijfeld iets naar ieders meug. Hier volgt een beperkte selectie – top 9, zeg maar.

Vlaamse Esperantobond v.z.w.
Frankrijklei 140
2000 Antwerpen
Telefoon: (03) 234 34 00
Fax: (03) 233 54 33

Rekeningen: 000-0265338-43
001-2376527-06
402-5510531-55

Meer informatie:

Voor meer informatie over lidmaatschappen, allerhande tijdschriften en boeken in of over Esperanto zal de Vlaamse Esperantobond u graag helpen. U kunt iedere werkdag bellen van 9 tot 12.30 u. en van 13.30 u. tot 17.30 u. op het nummer (03) 234 34 00, faxen op het nummer (03) 233 54 33 of schrijven naar het bovenstaande adres. Ook de bestuursleden van de plaatselijke groepen van de Bond zullen u graag in de mate van het mogelijke helpen.

Hier vindt u alvast nog wat extra informatie:

1. Leden of steunende leden van de Vlaamse Esperantobond (FEL) krijgen een gratis abonnement op het tijdschrift Horizontaal. Het verschijnt in het Nederlands en behandelt taalproblematiek in de ruimste zin en de Esperantobeweging. Het besteedt in 6 nummers per jaar ruim aandacht aan de activiteiten van de plaatselijke Esperantogroepen. Er wordt slechts één abonnement per adres geschonken. Zij krijgen op aanvraag de *Membromarkfolio* van UEA, dat recht geeft op het gebruik van de *Delegita Reto* in het Jaarboek. Deze lidmaatschapszegels kunnen worden aangevraagd via de plaatselijke groepen of bij FEL.
2. Bij een familiaal lidmaatschap is iedereen lid die op hetzelfde adres woont. Er wordt slechts één tijdschrift per adres verzonden.
3. Een lid van de Vlaamse Esperantobond is automatisch ook gewoon lid van de dichtstbijzijnde plaatselijke Esperantogroep. Wenst u lid te zijn van een andere groep, plaats dan een kruisje in het vierkantje voor de naam van die groep.
4. Jongeren tot 29 jaar worden automatisch lid van de Vlaamse Esperantojeugd (FLEJA). Zij krijgen gratis het tijdschrift Jongeren Esperanto-Nieuws. Steunende leden van FLEJA krijgen Jongeren Esperanto Nieuws en Koncize gratis.
5. Schenkingen van 1000 fr. of meer aan de Vlaamse Esperantobond zijn meestal aftrekbaar van het belastbaar inkomen. Daar de erkenning tot belastingaftrek meestal gebeurt na het drukken van dit formulier, kan hierover nooit echt zekerheid gegeven worden. Attesten voor de belastingen worden opgezonden in het begin van het kalenderjaar dat volgt op de schenking. Schenkingen rechtstreeks aan een plaatselijke Esperantogroep zijn niet aftrekbaar.
6. Personen die de Belgische nationaliteit niet hebben kunnen volgens de wet alleen lid worden van FEL en/of FLEJA als zij het nummer en de geldigheidsdatum van hun paspoort opgeven.
7. Koncize voor aktieve leden van FLEJA. Zij kunnen dit tijdschrift op aanvraag verkrijgen tegen 100 fr. Steunende leden van FLEJA ontvangen het gratis.

Betalingsmogelijkheden:

☐ Ik betaal het totaal op één van de volgende rekeningen van de Vlaamse Esperantobond: 000-0265338-43, 001-2376527-06, 402-5510531-55 en zend het formulier aan de Vlaamse Esperantobond, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.

☐ Ik betaal het totaal aan mijn Esperantogroep (zie keerzijde) en zend dit formulier ook aan hen.

☐ Ik zou graag ieder jaar mijn lidmaatschappen automatisch betalen door middel van domiciliëring. Zend me hierover de nodige inlichtingen.

TIJDSCHRIFTEN

HORIZONTAAL (nl 6 nrs/j) Het ledenblad van FEL. Het behandelt taalproblematiek en de Esperantobeweging en besteedt ruime aandacht aan de activiteiten van de plaatselijke Esperantogroepen.

MONATO (esp 12 nrs/j): Dit tijdschrift, uitgegeven door FEL, handelt niet over de Esperantobeweging maar is een algemeen tijdschrift voor politiek, economie en cultuur: een aanrader als dagelijkse lectuur, ook voor beginners.

VERTIKALE (esp 6 nrs/j): Het blad voor de actieve leden van FEL. Het behandelt de beweging, de verenigingen en het Esperanto-onderricht.

JEN (nl/esp 4 nrs/j): Het „kleine broertje" van Horizontaal. Geeft informatie over Esperanto en taalproblematiek, toegespitst op jongeren.

KONCIZE (esp 4 nrs/j): Geeft informatie over Esperanto-activiteiten voor jongeren.

ESPERANTO (esp 11 nrs/j): Het officiële ledenblad van UEA (Esperanto Wereldbond). Het behandelt voornamelijk de (internationale) Esperantobeweging en zijn cultuur.

KONTAKTO (esp 4 nrs/j): Tijdschrift voor jongeren en beginners. Het behandelt de meest uiteenlopende facetten van de internationale cultuur.

HEROLDO DE ESPERANTO (esp 16 nrs/j): Eén van de oudste Esperantotijdschriften. Het blad behandelt in detail wat er reilt en zeilt in de Esperantowereld.

EVENTOJ (esp 24 nrs/j): Behandelt vooral de Esperantobeweging en is eigenlijk een bloemlezing uit andere Esperantotijdschriften.

JUNA AMIKO (esp 4 nrs/j): Een tijdschrift voor kinderen die Esperanto kennen of het juist leerden, ook geschikt voor beginners, met eenvoudige teksten en vele tekeningen.

EL POPOLA ĈINIO (esp 12 nrs/j): Aantrekkelijk, veelkleurig tijdschrift dat China aan de buitenwereld voorstelt.

VERDIRE (esp 4 nrs/j): Tijdschrift voor mensen die begaan zijn met de bescherming van het leefmilieu.

RUSLANDA ESPERANTISTO (esp 12 nrs/j): Weerspiegelt de Esperantowereld in Rusland en de voormalige USSR met veel aandacht voor de problemen sinds de val van het communisme.

LA ONDO DE ESPERANTO (esp 6 nrs/j): Behandelt het socio-politieke leven in het voormalige oostblok. Bevat originele en vertaalde literatuur.

LITERATURA FOIRO (esp 6 nrs/j): Hoogstaand literair tijdschrift, met uittreksels, interviews en recensies uit de originele en vertaalde Esperantoliteratuur.

LA GAZETO (esp 4 nrs/j): Tijdschrift over cultuur in de brede zin van het woord met veel aandacht voor het Esperanto in de culturele wereld.

LA KANCERKLINIKO (esp 4 nrs/j): Humoristisch en satirisch tijdschrift.

INTERNACIA ĴURNALISTO (esp 4 nrs/j): Tijdschrift voor al wie via en in het Esperanto aan journalistiek en verslaggeving wil doen. Met veel informatie en tips voor een professionele journalistiek.

ASISTILO (esp 6 nrs/j): Tijdschrift voor vergelijkende godsdienstwetenschap en filosofie.

SPEKTRO (esp 4 nrs/j): Tijdschrift over informatie, public relations, onderwijs, geschiedenis van het Esperanto, met tevens aandacht voor interlinguïstiek en vertaalkunst.

FEL-UITGAVEN

Eén van de belangrijkste activiteiten van de Vlaamse Esperantobond is het uitgeven en verspreiden van boeken. Enkele blijvers van waarde (PRISMA-woordenboek, Esperantocursus en de informatiebrochures) werden samen met de nieuwste titels van de FEL-uitgaven op het bestelformulier vermeld. We vestigen vooral uw aandacht op de nieuwe *ABC-Gramatiko de Esperanto* en de bijhorende *ABC-Mempraktikilo* van Christiane De Vleminck en Emile Van Damme. Ook de nieuwe detective-verhalen van C. Gates, *Morto de sciencisto* en *Kolera afero* zijn aanraders.

Voor andere FEL-uitgaven of andere boeken die in de boekhandel van FEL verkrijgbaar zijn, verwijzen wij graag naar onze „Librokatalogo" die op eenvoudige aanvraag verkrijgbaar is.

BESTELFORMULIER VOOR LIDMAATSCHAPPEN, ABONNEMENTEN EN BOEKEN

1995

Opzenden (rechtstreeks of via een plaatselijke groep) aan:
VLAAMSE ESPERANTOBOND
Frankrijklei 140
2000 Antwerpen

Code: ☐☐☐☐-☐

Familienaam: ______________________ Voornaam: ____________

Straat, nummer: ____

Postnummer: ______________________ Telefoon: ____________

Gemeente: ____

Geboortedatum: ____________________ Nationaliteit: ____________

Beroep: ____________

Paspoortnummer[6]: ____________________ geldig tot: ____________

Tot welke Esperantogroep wenst u te behoren[3]?

☐ Aalst, ☐ Antwerpen, ☐ Brugge, ☐ Gent, ☐ Kalmthout, ☐ Knokke, ☐ Kortrijk, ☐ Leuven, ☐ Limburg, ☐ Oostende, ☐ Tienen.

Andere leden van het gezin:

Naam:	Voornaam:	Geboortedatum:
____________	____________	____________
____________	____________	____________
____________	____________	____________

Nationale lidmaatschapsbijdragen:

f	- gewoon lid[1,4]	600 fr.	600 fr.
	+ familiaal lid (voor alle andere leden van het gezin)[2]	600 fr.	.... fr.
s	- steunend lid[1]	1000 fr.	.... fr.
f	- levenslang lid	15000 fr.	.... fr.

Extra steun:

	Ik schenk de volgende som:		
b	- aan de Vlaamse Esperantobond[5]:		.... fr.
g	- aan de hierboven vermelde plaatselijke groep:		.... fr.
	Ik wens steunend lid te worden van		
d	- de Esperanto-jeugdvereniging[4]:	1200 fr.	.... fr.
v	Ik deponeer de som van .... fr. op „La Verda Konto" tegen een rente van 5 % (– roerende voorheffing)		.... fr.
☐	Ik word *Krekelspaarder*, zend mij een inschrijvingsformulier.		

	overdracht vorige bladzijde		600 fr.
			.... fr.

Internationale lidmaatschapsbijdragen (UEA):

u	- gewoon lid	.... x 290 fr.	.... fr.
jl	lid met „Jarlibro"	.... x 720 fr.	.... fr.
jl+e	lid met „Jarlibro" en tijdschrift „Esperanto"	.... x 1800 fr.	.... fr.
z	Societo Zamenhof	.... x 3600 fr.	.... fr.

Abonnementen:

p	Horizon-taal (gratis voor leden)[1]	600 fr.	.... fr.
m	Monato	1350 fr.	.... fr.
a	Agenda „La Jaro 1995"	.... x 180 fr.	.... fr.
j	JEN (Jongeren Esperanto-Nieuws)[4]	400 fr.	.... fr.
i	Vertikale	200 fr.	.... fr.
e	Esperanto	1145 fr.	.... fr.
k	Kontakto	765 fr.	.... fr.
h	Heroldo	990 fr.	.... fr.
c	Koncize[7]	400 fr.	.... fr.
ja	Juna Amiko	250 fr.	.... fr.
vr	Verdire	450 fr.	.... fr.
epc	El popola Ĉinio	950 fr.	.... fr.
l	Eventoj	1200 fr.	.... fr.
oe	La ondo de Esperanto	445 fr.	.... fr.
re	Ruslanda Esperantisto	370 fr.	.... fr.
lf	Literatura Foiro	1000 fr.	.... fr.
gz	La Gazeto	920 fr.	.... fr.
kk	La Kancerkliniko	740 fr.	.... fr.
ij	Internacia Ĵurnalisto	660 fr.	.... fr.
as	Asistilo	600 fr.	.... fr.
t	Spektro	278 fr.	.... fr.
	....		.... fr.

Boeken en cursussen: (verzendingskosten inbegrepen)

w	woordenboek Esperanto-Nederlands-Esperanto	425 fr.	.... fr.
ep	Esperantocursus Esperanto-programita	1495 fr.	.... fr.
e7	7 informatiebrochures over Esperanto	395 fr.	.... fr.
n	Nuda feino (L. Vermeiren)	495 fr.	.... fr.
vo	Vojaĝoj kaj aliaj poemoj (De Kock)	440 fr.	.... fr.
kt	Kanto pri Minotaŭro (G. Berveling)	499 fr.	.... fr.
y	ABC-Gramatiko Mempraktikilo (Van Damme - De Vleminck)	740 fr.	.... fr.
ag	ABC-Gramatiko de Esperanto (Van Damme - De Vleminck)	1290 fr.	.... fr.
mp	Manlibro pri politiko (S. Maul)	450 fr.	.... fr.
ms	Morto de sciencisto (C. Gates)	238 fr.	.... fr.
q	Kolera afero (C. Gates)	238 fr.	.... fr.
	....		.... fr.
		TOTAAL:	.... fr.

Ik betaal: ☐ via rekening ☐ via mijn FEL-rekening ☐ via mijn groep ☐ domiciliëring

„Te veel eer voor mij"

Vrijdag 30 september werd „de heer Verstraeten" gevierd als „Honora Prezidanto" van de Antwerpse Esperantogroep *La Verda Stelo*. – Dit is ongetwijfeld de saaiste zin die ik ooit in mijn leven schreef.

Simo Milojevic (Algemeen directeur van de Esperanto Wereldbond) was aanwezig, en Grégoire Maertens (ex-voorzitter van de Espeperanto Wereldbond), Wim De Smet (voorzitter FEL), Jo Haazen (ex-voorzitter van *La Verda Stelo*) en meer dan honderd andere esperantisten. Maar niemand kwam pronken met zijn rang of titel – dat kon ook niet. Gewoon meer dan honderd mensen die de meest bescheiden *samideano* uit Esperantujo kwamen eren: onze „Jules", Jules Verstraeten.

Ja, ik weet het, het klinkt een ietsie pietsie bezitterig, maar tot spijt van wie het benijdt – welke vereniging wil geen lid als Jules in zijn rangen? – ik was toch maar wat trost, dat ik een super-esperantist als Jules mocht „honoreren". Het was een onvergetelijke avond in *La Verda Stelo*. Het applaus dat onze vriend kreeg, bleef minutenlang nazinderen.

Vele sprekers loofden Jules en het werk dat hij deed – en nog steeds doet –, niet alleen voor *La Verda Stelo*, maar voor heel de Vlaamse Esperantobeweging. Het is niet gemakkelijk te schrijven over een zo ijverig man als Jules. Laat het me zo stellen: hoe je Jules ook zou prijzen, je zou steeds te veel zaken van belang, die hij met de volste overtuiging doet, vergeten.

„Honora Prezidanto de La Verda Stelo", eigenlijk is de titel te bescheiden voor wat deze man al heeft verwezenlijkt. Het was dan ook evident dat er aan deze titel een waarde moest worden toegevoegd, een soort BTW, een Blijvende Toegevoegde Waarde. Ik ben mijn vriend, Ivo Durwael, dan ook meer dan dankbaar, dat hij op het idee kwam een „Fonds Jules Verstraeten" op te richten. Dat is een blijver, iets voor altijd.

Het moest een fonds zijn dat in de lijn ligt van wat Jules steeds zeer ter harte heeft genomen: het huis op de Antwerpse leien – den Boulevard, zoals ze daar zeggen. Een fonds dat in de toekomst zal worden gebruikt opdat „ons" Esperantohuis er steeds goed zal blijven uitzien: *Fondaĵo por la refreŝigo de la domo*.

Het was niet enkel Jules die met plezier de functie van bewaarder van het fonds aanvaardde. Ook de esperantisten – en zeker niet alleen de Vlaamse – reageerden passend door op minder dan één week meer dan 100 000 Belgische franken in dit fonds bijeen te brengen.

In mijn aanhef zei ik reeds dat vele goede sprekers hun opwachting maakten. Natuurlijk is het niet eerlijk deze toespraken met elkaar te vergelijken, maar toch: wat mij persoonlijk het meest zal bijblijven zijn de woorden van „Rode Ridder", Leopold Vermeiren, die in één zin verwoordde, wat zovele esperantisten voelden: *„Jules, kara amiko, vi estas nia ‚Patro Esperanto'."*

Jacques Schram

Heb je de avond zelf gemist, of heb je tot nog toe geen kans gekregen Jules te feliciteren en jouw bijdrage voor het „Fonds Jules Verstraeten" over te maken? Het kan nog altijd door storting op rekening: 402-5510531-55, met de vermelding: Fondaĵo Jules Verstraeten.

Herfstbladen... en nieuwe knoppen

Na de vakantiemaanden, met een waaier van mogelijkheden om zijn kennis van het Esperanto te gebruiken en te vervolmaken, is de kalender wat kaler geworden. Toch zijn er ook in de herfst nog enkele ontmoetingen. We kregen een uitnodiging om deel te nemen aan het Noordfrans-Belgische rendez-vous, op 5 en 6 november in het domein Morbecque-le-Parc in Hazebrouck (Frankrijk). Wie zijn Esperanto wil bijschaven kan deelnemen aan 10 uur cursus, op 4 verschillende niveau's.
Het Cultureel Esperanto-centrum van La-Chaux-de-Fonds (Zwitserland) organiseert nog een reeks snelcursussen van een week of een week-end in oktober en november (o.a. 29-30/10, 26-27/11 en 28/12 tot 2/1/95).
Wie de eindejaarsfeesten wil doorbrengen in een internationaal gezelschap, zal het zich beslist niet beklagen als hij deelneemt aan hetzij het Internationale Esperanto-seminarium voor de jeugd, in Tübingen, hetzij aan het Internationaal Festival voor personen tussen 25 en 55 jaar en voor jonge gezinnen, in Sensenstein. Beide programma's lopen van 27 december tot 3 januari en zijn steeds degelijk georganiseerd.
In het Cultuurhuis van de Franse Esperantisten (kasteel Grésillon, Baugé, Frankrijk) komen kinderen samen van 15 tot 22 april 1995. De Duitsers organiseren bijna gelijktijdig, nl. van 14 tot 21 april 1995 de Internationale Lente-week voor Esperanto-families in Waldfischbach.
Wie een verre reis wil ondernemen plant dat meestal ver vooruit. Stefano Keller (av. Leopold-Robert 120, P.f. 639, CH-2301 La-Chaux-de-Fonds) is een bekwaam Esperantist en heeft zich gespecialiseerd in individuele reizen en groepsreizen naar Sri-Lanka, Indië, de Malediven, Signapore, Mauritius enz.

Het Congresgebouw in Tampere ontvangt in juli 1995 duizenden esperantisten uit alle delen van de wereld.

Men kan ook al plannen maken voor een bezoek aan het 80ste Esperanto-Wereldcongres in Tampere (Finland) of aan het Jongeren-Esperantocongres in Sint-Petersburg (Rusland). Maar daar komen we in deze rubriek beslist nog op terug.
Reserveer alvast het week-end van 12 tot 14 mei 1995. Dan zijn de Antwerpse esperantisten weer gastheer voor de internationale ontmoeting „Antwerpen '95". Tijdens de twee vorige jaren kreeg deze bijeenkomst niets dan lof van de deelnemers. Door de mondelinge reclame over de zeer goede organisatie met een bijzonder hartelijke sfeer, kunnen we nu weer heel wat buitenlanders verwachten. Het programma bestaat hoofdzakelijk uit het begeleiden van onze bezoekers naar de bezienswaardigheden van de Scheldestad, o.a. naar het stadhuis, het MUHKA (moderne kunst), het Paleis voor Schone Kunsten, de Ufsia (Universiteit), het begijnhof, het Zuiderpershuis, het diamantmuseum, het Vleeshuis, het Steen, het Rubenshuis, het Plantin-Moretusmuseum, tijdens een Flandriaboottocht of tijdens wandelingen door de stad. Uiteraard voorzien we telkens een gids in het Esperanto. Wie hieraan aktief wil meewerken is heel welkom. We zoeken ook nog naar adressen van plaatselijke esperantisten, die een bezoeker willen herbergen tijdens die dagen. Het is onmogelijk om al de vermelde programmapunten af te werken gedurende een week-end, maar we voorzien voor elke voor- of namiddag een keuze tussen 3 mogelijkheden: zo kan iedereen zelf zijn programma samenstellen, en het aantal personen voor één gids wordt niet te talrijk. Er is ook een nieuw element in het programma: gastronomie! 's Avonds gaan we niet meer uit huis, maar we blijven rustig in de clubzaal om te genieten van de Chinese gastronomie op vrijdagavond, met Gerrit Berveling als kok, en van de Poolse op zaterdag, met Iwona Kocięba in de keuken. Vorig jaar bereikten we de grens van het mogelijk aantal deelnemers. Daarom is het zinvol om zichzelf en eventueel buitenlandse vrienden zo snel mogelijk in te schrijven. Binnenkort beschikken we over de informatiefolder, met het inschrijvingsformulier, maar inschrijven kan nu al mits het betalen van een inschrijvingsgeld van 100,– fr. per dag en per persoon (er is geen inschrijvingsgeld voor de vrijdag).
Over al de vernoemde mogelijkheden bezitten we meestal een folder of ten minste een contactadres voor nadere inlichtingen. U kan die uiteraard opvragen op het Esperanto-centrum.

Ivo Durwael

1995,– vóór 1995

Het moderne taalonderwijs kan niet meer zonder video. Ook Esperanto doet nu zijn intrede in dat medialandschap met de Esperantocursus op videoband ***Mazi en Gondolando***. Het betreft hier onderwijsmateriaal op professioneel niveau voor kinderen (en jongeren) dat, mits wat goede wil en inlevingsvermogen in de wereld van kinderen, ook door volwassenen kan worden gebruikt. De videoband werd gerealiseerd door BBC-onderwijsfilms *Muzzy in Gondoland* en *Muzzy comes back* en voor het Esperanto aangepast.

Het kaderverhaal gaat over een buitenaards wezen, Mazi, dat op aarde terecht komt in Gondoland – ook al een imaginair land, natuurlijk, maar daarom misschien uitstekend geschikt als scène voor Esperantujo – en er een aantal problemen help uit de weg ruimen.

Deze videoband kan worden beschouwd als het lang verwachte hulpmiddel voor de niet-professionele Esperantoleraar. Met de band wordt het mogelijk de taal te onderwijzen zonder problemen, op een interessante manier, zonder fouten en zelfs in familiekring.

De band wordt uitgegeven door IEI. Hij duurt 180 minuten en bestaat uit twaalf lessen. Elke les bevat enkele korte scènes en grammaticale uitleg. Bij de band hoort ook een handboek die internationaal bruikbaar is.

Om de financiëele kant van de zaak veilig te stellen, organiseerde IEI een voorintekening. FEL reageerde positief op deze vraag en nam een optie op een aantal van de films. Toch is het ook voor FEL – en voor zijn leden – interessant een voldoende aantal van deze videobanden te bestellen. Daarom is het ook goed wanneer groepen en of individuele leden nu reeds een bestelling zouden plaatsen. Jammer genoeg kunnen wij nog geen uitsluitsel geven over de prijs. Ter informatie kunnen wij wel de gegevens van de originele Engelse versie (met Engelstalige handboekjes, begeleidend lerarenhandboek, liedjescassette e.a. onderwijsmaterialen) geven: die bedraagt 5000,– fr. per deel. De Engelse versie bestaat namelijk uit twee pakketen, waarin telkens zes avonturen voorkomen. De Esperantoversie zal weliswaar minder luxueus zijn – zij is gebaseerd op de Poolse uitgave. Er is bijvoorbeeld maar één enkel handboek, evenwel in kleur is uitgegeven. De prijs zal echter ook beduidend onder de 10 000 BEF liggen, wellicht rond de 3000,– fr.; voorintekenen kan nog tegen een voordeelprijs van ongeveer 1995,– fr. (98 gulden).

De uitgevers streven een oplage van 800 banden na, dit project steunen is dan ook hard nodig, maar evenzeer warm aan te bevelen. Plaats vandaag nog uw vooringetekende bestelling. De band is ongetwijfeld de ideale weg op kinderen naar het Esperanto te lokken: dus voor uw eigen kroost of eventueel voor neefjes en nichtjes, kleinkinderen en ander klein grut... een ideaal Kerstgeschenk (in 1995).

Bestellen – liefst zo vlug mogelijk – kan op het gewone adres: Vlaamse Esperantobond, Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen. Tel.: (03) 234.34.00.

Plurlingveco en Hispanio

Unuafoje en Hispanio interpretado estis uzata en parlamentaj diskutoj. Dum tri tagoj, la prezidantoj de la hispanaj aŭtonomaj registaroj kunsidis en la senato por priparoli la staton kaj evoluon de la malcentra ŝtato starigita per la postfaŝisma konstitucio de 1977. Kiel agnosko de la hispana plurlingveco (41 % de la hispanoj loĝas en komunumoj, kiuj oficialigis dulingvecon), la aŭtonomiaj prezidantoj paroladis sialingve: galege la galego, eŭske la nafaro (mankis reprezentanto de Eŭskio), katalune katalunoj, valencianoj kaj balearanoj, hispane la ceteraj.
Krom la simbola valoro de tiu solena ago, ankaŭ la diskutoj montriĝis tre profitdonaj. Delonge la diversaj partioj ne atingis similan gradon de interkonsento kiel tie ĉi pri „projekto de kunvivado, kiu integras la ekzistantan plurecon de regionoj kaj nacioj", laŭ la vortoj de la prezidanto de la ŝtata registaro, Felipe González [Gonsales]. Tiucele, oni unuanime aprobis i.a. studi modifon de la konstitucio, kiu permesus al la senato fariĝi kunvenejo de la diversaj aŭtonomaj komunumoj.
Bedaŭrinde, ne ĉiuj akceptas tiun plurisman koncepton de la ŝtato. Inter la kontraŭantoj, plej ŝokiĝis la hispana ultranaciisma ĵurnalo ABC, kiu vervege atakis plurlingvismon en parlamento, konsideris ĝin „kretenaĵo", plene malkonsentis pri la aŭtonomia ŝtat-modelo, kiun ĝi taksis „kancero" enkondukita en la konstitucion, kaj eĉ frontpaĝe kvazaŭ apelaciis al militista puĉo, citante artikolon de la hispana ĉefleĝo, kiu mandatas al armeo „zorgi kaj garantii la unuecon de Hispanio". Feliĉe tiu kavernepoka fundamentisma idearo ŝajnas jam entute eksa en lando tedita de mesiismaj kaŭdiloj.
Hector Alos I Font

(uit MONATO, 1994/11)

Cultuurprijs voor „HEROLDO"
De Duitse stichting FAME heeft aan *Heroldo de Esperanto* en auteur Spomenka Štimec de cultuurprijs voor 1994 (5000,– DM) toegekend voor hun bijdrage aan de verspreiding van culturele werken en hun inzet voor internationaal begrip.
De onafhankelijke krant „Heroldo de Esperanto" (16 nrs/jaar) werd in 1920 door Teo Jung in Keulen gesticht, en staat sinds 1961 onder de toegewijde leiding van Ada Fighiera-Sikorska. Tot nog toe verschenen ongeveer 1900 afleveringn – in het totaal meer dan 6 000 000 exemplaren. De krant wordt verzonden naar meer dan 70 landen. Vele lezers uit ontwikkelingslanden ontvangen hem gratis.
Tijdens zijn 73 jaren heeft de uitgeverij „Heroldo" ongeveer 100 Esperantoboeken uitgegeven (in totaal meer dan 20 000 pagina's), waaronder tal van Esperantoleerboeken in diverse talen, die reeds herhaalde herdrukken kenden. Momenteel staat een Duits leerboek op stapel.
Voor de oorlog werd *Heroldo* door de Gestapo verboden. Teo Jung vluchtte naar Nederland. Nadien werd de krant achtereenvolgens uitgegeven in Scheveningen (NL), Brussel (B), Madrid (E). Thans is Turijn (I) zijn thuisbasis.

Integan brengt nieuwsradio op de kabel
De Antwerpse kabelmaatschappij Integan brengt als eerste *World Radio Network* op de kabel in België. De zender zendt rond de klok nieuwsprogramma's uit van publieke omroepen uit diverse landen over de hele wereld. Zo zijn ongeveer 20 stations op één frequentie te beluisteren. Deelnemers zijn o.a. National Public Radio (VS), Radio Australia, Radio Moskou International, The Voice of Israel, Channel Africa en Radio Korea. Voor België doet Radio Vlaanderen Internationaal mee.

(uit De Morgen, 5 okt. 1994)

Een steunend geschenk
Misschien is u op zoek naar passende geschenken voor familie of vrienden – niet-esperantisten. Kijk ook eens naar het aanbod van de Boekendienst van de Vlaamse Esperantobond. Hoewel het leeuwendeel daarvan enkel esperantisten zal interesseren, zijn er toch enkele zaken die wellicht als geschenk voor anderen in aanmerking komen. Door uw aankopen bij de Vlaamse Esperantobond steunt u actief de Esperantobeweging.

overzicht

De teksten met de gegevens over de programma's van de clubs moeten op de redactie toekomen vóór 1 december 1994. De publikatie van redactionele teksten gebeurt gratis. Voor advertenties raadplege men het Esperantocentrum te Antwerpen.

ANTWERPEN
La Verda Stelo
Alle programma's hebben plaats in het Esperantohuis, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, in het clublokaal op de eerste verdieping. De clubavond begint om 20.00 uur. Het clublokaal is toegankelijk vanaf 18.30 uur.

vrijdag 28 okt.: Wij volgen Louis Janssens, die vertelt over „De kruistochten volgens zijn bedovergrootoom, profesoro Ludovicus Werdiensis".
vrijdag 4 nov.: Wij begroeten Afrikakenner, Edward Symoens. De avond is de afsluiting van een reeks lezingen en programma's over dit mysterieuze continent.
vrijdag 11 nov.: Herdenkingsdag van de wapenstilstand van de 1ste wereldoorlog. Hoewel dit een officiële feestdag is, is er bij voldoende belangstelling toch een programma: Esperantocursussen en -onderwijs.
vrijdag 18 nov.: Vooral mensen die zich zorgen maken over de Europese Unie en de democratie, mogen deze avond niet missen. Michael Cwik stelt ondermeer zijn thesis over federalisme voor.
vrijdag 25 nov.: We rijden per trein van Moskou naar Seoul, met reisleidster Hedwig Igné, die niet enkel deze reis ondernam, maar er bovendien een prachtige video-opname van maakte.
vrijdag 2 dec.: Chris Declerck, die voor ons „La unua vere atentinda epopeo en la mondo, kaj unu el la tre malmultaj modernaj epopegoj" (W. Auld) las, presenteert in la Verda Stelo „Poemo de Utnoa".
vrijdag 9 dec.: Zamenhofavond. Hoewel het nog niet op papier staat, is de kans toch groot dat we deze avond mogen genieten van de monoloog „Tri virinoj". Informeer op voorhand, (03) 234.34.00.
vrijdag 16 dec.: Net voor ons jaarlijks kinderfeest, houden we een verkoop van allerhande hebbedingetjes (oude boeken, glazen, e.d.). Dat ene boek dat je toch niet leest, breng dat ding mee, bied het te koop aan ten voordele van het kinderfeest.
zondag 18 dec.: Kinderfeest. Vanaf 14.00 u. zijn alle kinderen van onze leden hartelijk uitgenodigd om in een feestelijke stemming eens kennis te maken met die Esperantowereld van hun papa en/of mama.
vrijdag 23 okt.: Vlak voor Kerstmis is het huis natuurlijk wel open, maar er is geen programma; gewoon wat babbelen... esperantlingve, kompreneble.
vrijdag 30 dec.: Morgen is het Silvesteravond... dus vanavond is het huis wel open, maar er is geen programma; gewoon wat babbelen... daŭre en Esperanto.
vrijdag 6 jan.: We schrijven 1995, nieuwjaarsreceptie, een koekje, een drankje en plannen maken voor het nieuwe jaar.
vrijdag 13 jan.: Wordt dit een traditie? Jules Verstraeten bijt weer de spits af en wel met het verhaal: „Hoe word je ‚Honora Prezidanto'?"
vrijdag 20 jan.: Hoe kan het anders, onze Nederlandse vriend Ed Borsboom – denk nu niet dat hebben we reeds gehoord, kan niet, niet in LVS – spreekt over „Het leven van Iwan G. Ŝirjaev".

BRUSSEL
In Brussel lopen verscheidene cursussen. Elke woensdag van 18.30 tot 20.00 uur in de Wetenschapsstraat 29, cursus door Christiane De Vleminck en Emile Van Damme, de auteurs van de nieuwe ABC-Gramatiko de Esperanto. Tel.: (02)569 17 83.
Elke donderdag van 16.00 tot 18.00 uur, aan de ULB, faculteit Letteren en Wijsbegeerte, cursus door Hélène Falk. Tel.: (02) 358 42 14.
Om de veertien dagen op zaterdag van 10.00 tot 12.00, cursus georganiseerd door de Spoorweg-esperantisten, in het Centraal Station, Putterie 25 (1ste verdieping). Inlichtingen bij Lucien De Sutter, tel.: (059) 50 18 25.
Elke woensdag is er een permanentie van 14.00 tot 16.00 uur, tel.: (02) 525 35 98.

GENT
La Progreso
Iedere 4de vrijdag van de maand gewone clubvergadering in chalet „'t Clubke", Griendeplein 1, Gent (nabij het Rabot). De bijeenkomst begint om 20.00 uur. Tijdens het schooljaar zijn er conversatieavonden op de 2de woensdag van 19.00 tot 20.45 uur in de Volkshogeschool, Bargiekaai 1. Inlichtingen bij Katja Lödör, tel. (09) 230 16 77 of (09) 221 10 02.

vrijdag 25 nov.: Globetrotter Willem Rasschaert zal ons pittige verhalen vertellen over „Reizen met de rugzak".
in december: Geen eigen programma, leden kunnen naar believen deelnemen aan tal van interessante programma's van andere clubs en daar de Gentse groeten overmaken.
vrijdag 27 jan.: Jaarvergadering en gezellige avond.

HASSELT
Esperanto Hasselt
We vergaderen normaal gesproken op maandagavond vanaf 20.00 uur in het Cultureel Centrum, Kunstlaan 5. Inlichtingen over het programma kunnen worden verkregen bij Marcel Aerts, tel.: (011) 25 34 67.

maandag 7 nov.: Praktijklessen Esperanto.

HOUTHALEN
Houthalense Esperantogroep
Iedere 2de maandag van de maand, gewone clubvergadering in het Cultureel Centrum „De Drij Berlengs" (boven de gemeentelijke bibliotheek), Vredelaan 36, Houthalen (Centrum). Programma's beginnen om 20.00 uur, gevolgd door cursus voor beginners. Info bij Alfons Lijnen, tel. (011) 52 20 74.

maandag 7 nov.: „Naam, adres en herkomst" in het Esperanto (les 2 uit *Esperanto Programita*).

KALMTHOUT
La Erikejo
De 3de donderdag van de maand om 20.00 uur in restaurant Cambuus, Heidestatieplein 10, 2920 Kalmthout, tel. (03) 666 42 58.

donderdag 17 nov.: Jaarlijkse verkiezing van het nieuwe bestuur en discussie over de rol van onze groep binnen de Vlaamse Esperantobeweging.
donderdag 8 dec.: Zamenhoffeest met Breughelmaaltijd (625,– fr., vooraf inschrijven), met deelname van Jadwiga Gibczynska.

KAPELLE
Zelanda Esperanto-Grupo
Omdat wij niet over een vast lokaal beschikken, worden we telkens bij een ander clublid te gast ontvangen.

Onze avonden, gewoonlijk de laatste vrijdag van de maand, beginnen om 19.30 uur. Inlichtingen over het programma en plaats van samenkomst bij Sally en Dies Krombeen, tel.: (01102) 41 564 of bij afwezigheid bij Rie en Kees Dentz (01180) 14 834.

vrijdag 16 nov.: Om 19.30 bij Sophy Mensen, Kleffenslaan 12, Middelburg. Programma: Verschillende spelletjes o.l.v. Hans Schutijzer.
zaterdag 17 dec.: Zamenhofbijeenkomst: wij vieren deze dag in de „Belgische Loodsen Societeit", Boulevard de Ruyker 22, te Vlissingen. Aanvang 17.30, kostprijs: f 35,–. 's Middags brengen wij een bezoek aan de Reptielenzoo Iguana, Bellamypark 35. Hier verzamelen we tegen 14.30 (kostprijs: f 7,50 pp, vanaf 10 personen kunnen wij genieten van een groepsreductie). Deelnemers uit Zeeuws-Vlaanderen en Belgisch Vlaanderen moeten de boot nemen die om 13.20 uit Breskens vertrekt (uurdienst). Aankomst 13.40 u. Vanaf het station een korte wandeling (of bus 56, vertrek 13.52) tot Betje Wolffplein. Vandaar bereikt u het Bellamypark via Coosje Buskenstraat en Spuistraat.
Bezoek aan het museum (optioneel) of individueel wandelen en winkelen in het gezellige nieuwe overdekte centrum in Vlissingen, in de Kersttijd zeker de moeite waard. Bij mooi weer is een strandwandeling al evenmin te versmaden.
Inschrijven vóór 5 dec.: Dies en Sally Krombeen, Juffersweg 4 B, NL-4421 JB Kapelle. Tel.: 01102-41563.

KORTRIJK
Koninklijke Esperantogroep La Konkordo
De stadsbibliotheek van Kortrijk beschikt over een uitgebreid Esperantofonds. Er is steeds gelegenheid dit fonds te bezoeken na afspraak met Jean-Pierre Allewaert (tel. (056) 20 07 96). Bij hem kan tevens informatie over het programma van de club worden gevraagd.
Clubavonden en cursussen vinden plaats op de laatste donderdag van de maand om 19.30 uur in het CC „De Oude Dekenij", St.-Maartenkerkhof 8.
donderdag 27 nov.: „Spreukenkwis", een ludieke kennismaking met de Esperanto-spreekwoordenschat door Piet Glorieux.

NOTEER ALVAST
Ook in 1995 neemt *La Konkordo* deel aan de Dag van de Vlaamse Ardennen. Zij nodigen alle esperantisten uit die dag mee te gaan wandelen onder leiding van een kundige gids in één of ander natuurgebied. In 1995 heeft de dag plaats op zondag 23 april.

LEUVEN
Esperanto 2000
Wij leven mee met de studenten, ons seizoen loopt van september tot juni. De woensdagavond is onze vaste avond (met verschillende cursussen). „Laborvespero" (conversatiecursus) op de 1ste en 3de woensdag en op de 2de woensdag van de maand onze speciale VESPERO 2000. Start telkens om 19.30 uur in het Cultureel Centrum, Romaanse Poort, Brusselsestraat 63 (bij het ziekenhuis).

woensdag 2 nov.: beginners- en vervolgcursus.
woensdag 9 nov.: van 19.30 tot 22.30 uur: Angelos Tsirimokos snijdt twee onderwerpen aan: „Het Verdrag van Maastricht" en „Griekenland".

LIMBURG
Esperanto Limburg
De vergadering heeft plaats in het Cultureel Centrum „De Drij Berlengs" (boven de gemeentelijke bibliotheek), Vredelaan 36, Houthalen (Centrum).

OOSTENDE
La Konko
De vergaderingen gebeuren in de voormalige stadsschool „Vercamer", Northlaan 14, Oostende-Mariakerke. Inlichtingen bij dhr. André D'Hulster, tel. (059) 80 06 95.
Cursussen: De cursussen voor het 1ste en 2de jaar worden om de twee weken gehouden waarbij schriftelijke oefeningen thuis moeten worden gemaakt en ter nazicht worden terugbezorgd ten laatste na het tussenliggende weekeinde.
De A-cursus heeft plaats op dinsdag van 19.00 tot 21.00 uur (hij startte weliswaar op 27 sept., maar je kan nog altijd aanpikken).
De B-cursus heeft plaats op maandag van 20.00 tot 22.00 uur en startte op 26 sept. maar ook hier is er nog plaats voor late starters.

donderdag 24 nov.: De Poolse actrice Jadwiga Gibczynska uit Krakau streedt op met de monoloog „Tri virinoj" en zet zo ons Zamenhoffeest wat luister bij.
donderdag 22 dec.: Eindejaarsfeestje.

PEER
Samenkomst iedere eerste donderdag van de maand in „'t Poorthuis", te Peer. Cursussen, iedere donderdag van 9.00 tot 11.30 in 't Poorthuis, 3990 Peer. Voor alle inlichtingen: Lilianne Verpoorten, Burkel 16 B/2, 3990 Peer, tel.: (011) 63 64 34.

donderdag 6 okt.: Het kuuroord „Bad Sassendorf" door Drika Mandervelt.
donderdag 3 nov.: Bartholomeo Christofori – De piano door Mathieu Habex.

ROTTERDAM
Esperanto-societo Merkurio
Samenkomsten op de 1ste en 3de woensdag van de maand, uitgezonderd juli-augustus, in Centra Oficejo de UEA, Nieuwe Binnenweg 176, Rotterdam. Aanvang 19.45 uur. Gasten zijn steeds welkom. Inlichtingen bij Piet Schuil, tel.: (010) 416 14 49.

woensdag 2 nov.: Lezing: voor het onderwerp informeer op bovenstaand telefoonnummer.
woensdag 16 nov.: Kwartetspel.
woensdag 7 dec.: Sinterklaasfeest.
woensdag 22 dec.: Literatuuroogst: de heer Rob Moerbeek stelt Esperantoboeken voor die in 1994 werden uitgegeven.
woensdag 4 jan.: Het is 1995. We bespreken de perspectieven voor het nieuwe jaar.

FLEJA
Flandra Esperanta Junulara Asocio
Zolderbijeenkomsten: Iedere 2de en 4de zondag van de maand om 20.00 uur in het Esperantohuis (Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen) op de zolder. Iedereen is welkom vanaf 19.30 uur. Inlichtingen: Ilja De Coster, tel.: (09) 227 86 64.

zondag 13 nov.: Vertelavond ovet het Internacia Seminario in Duitsland. We rakelen herinneringen op en bespreken voorstellen en maken concrete plannen voor een Vlaamse bijdrage aan de internationale avond.
zondag 27 nov.: Uitwerken en inoefenen van de sketches/toneelspelletjes/liedjes voor het IS.
zondag 11 dec.: Generale repetitie voor de internationale avond en laatste afspraken i.v.m. vervoer naar Tübingen (en terug).

(NEA-sekcio) Th.J. Van Woerden, Erasmusplein 59, NL-2532 RD Den Haag.
(TANEF) G. van der Horst, Hengelolaan 1158, NL-2544 GT Den Haag, tel.: (070) 366 65 47.
DEN HELDER Esperanto-klubo Den Helder, Postbus 140, NL-1780 AC Den Helder.
DEURNE (TANEF) E. Spitaels, tel (03) 658 74 20.
DEVENTER (NEA-sekcio) J.S. Douma, Rembrandtkade 177, NL-7412 HL Deventer, tel.: (05700) 183 04.
EDEGEM I. Durwael, P. Gilsonlaan 5, B-2650 Edegem, tel.: (03) 440 30 92.
EINDHOVEN R. Bossong, Floraplein 23, NL-5644 JS Eindhoven, tel.: (040) 11 41 62.
ENSCHEDE (NEJ-sekcio) De Vluchtstraat 1-402, NL-7423 BE Enschede, tel. (053) 33 26 40.
GENK M. Habex, Gildelaan 27, B-3600 Genk, tel.: (089) 35 95 42.
GENT *La Progreso* Katja Lödör, Peter Benoitlaan 117, B-9050 Gentbrugge, tel.: (09) 230 16 77.
GRONINGEN (NEA-sekcio) Esperantocentrum, Peizerweg 68-47, NL-9726 JM Groningen.
NUFARO Coranthijnestraat 69, NL-9715 Groningen, tel.: (05) 77 59 54.
HAARLEM-HEEMSTEDE (NEA-sekcio) *Komprenado faras pacon* C. Duivenvoorden-Kors, Kamerlingh Onnesstraat 40, NL-2014 EM Haarlem, tel.: (023) 24 57 13.
HASSELT M. Aerts, Lazarijstraat 122, B-3500 Hasselt, tel.: (011) 25 34 67.
HELMOND (NEA-sekcio) Toine Gremmen, Nassaustraat 3, 5707 HL Helmond, tel.: (04920) 107 04.
'S HERTOGENBOSCH S. Bosga, Rijzertlaan 46, postbus 2141, 5202 CC 's Hertogenbosch.
HILVERSUM (FLE-sekcio) M. Dee-Tervooren, J. Catsstraat 10, NL-1215 EZ Hilversum, tel.: (035) 21 27 17.
(NEA-sekcio) A.J. Middelkoop, Jonkerweg 11, NL-1217 PL Hilversum, tel.: (035) 24 33 20.
HOUTHALEN Alfons Lijnen, Grote Baan 156, B-3530 Houthalen, tel.: (011) 52 20 74.
KALMTHOUT *La Erikejo* M. Storms, Douglaslaan 14, B-2950 Kapellen, tel.: (03) 666 83 19.
KAPELLE *Zelanda Esperanto-grupo* Sally en Dies Krombeen, Juffersweg 4 B, NL-4421 JB Kapelle, tel. (01102) 415 63.
KNOKKE A. Marmenout, Helmweg 7, B-8300 Knokke-Heist 1, tel.: (050) 60 55 35.
KORTRIJK *La Konkordo* Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, (056) 20 07 96.
LEEUWARDEN (NEA-sekcio) Y. Weidema, Goutumerdijk 18, NL-9084 AE Goutum, tel.: (058) 88 26 10.
LEUVEN *Esperanto 2000* Roger Goris, Rue Ménadastraat 44, 1320 Hamme-Mille, tel.: (010) 86 01 12.
LIMBURG Albert Claessen, Zonnebloemstraat 13, B-3590 Diepenbeek, tel.: (011) 32 36 03. — Jos Vandebergh, Ambachtstraat 39, B-3530 Houthalen-Helchteren, tel.: (011) 52 29 02 (kantoor).
MIDDELBURG zie KAPELLE
MORTSEL J. Bovendeerd, Meidoornlaan 42/2, B-2640 Mortsel.
NIJMEGEN *Esperantoclub Zamenhof* G.H.M. Wulfers, Lindanusstraat 16, NL-6525 PV Nijmegen, tel.: (080) 55 15 05.
(NEJ-sekcio) Jacob Canisstraat 2, NL-6521 HL Nijmegen, tel.: (080) 22 26 95.
OOSTENDE *La Konko* Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, B-8400 Oostende, tel.: (059) 80 85 17.
ROTTERDAM (FLE-sekcio) J. Quispel, Maarland 4, NL-3075 JV Rotterdam, tel.: (010) 419 82 01.
Merkurio P. Schuil, Viskaarweg 145, NL-3192 DM Hoogvliet, tel.: (010) 416 14 49.
SAT-rondo W. v.d. Blink, Almstein 133, NL-3085 NC Rotterdam, tel.: (010) 480 69 64.
TERNEUZEN *Zeland-Flandruja Esperanto-Grupo* J. den Toonder, Axelsestraat 6, 4537 AJ Terneuzen.
TIENEN B. Boon, Merelhof 8, B-3300 Tienen, tel.: (016) 81 52 46.
TURNHOUT G. Duyck, Het Bergske 35, B-2360 Oud-Turnhout, tel. (014) 42 48 08.
UTRECHT dhr. Punt, Maniladreef 73, NL-3564 JB Utrecht, tel.: (030) 61 69 67.
VOORBURG *Esperantogroep Voorburg,* M.H. Erasmus-van Zadelhoff, Laan van Oostenburg 40, NL-2271 AP Voorburg, tel.: (070) 38635 29; D. Ederveen: tel.: (070) 386 66 53.
WIJLRE *Esperantogrupo Marnolando* Tienbundersweg 38, NL-6321 CR Wijlre, tel.: (04450) 12 48.
WILDERT Jachthoornlaan 20, 2910 Essen-Wildert, tel.: (03) 667 57 70 of (03) 321 23 06.
ZAANDAM *Esperantocentrum* Postbus 433, NL-1500 EK Zaandam, tel.: (075) 16 69 31.
ZEIST (NEA-sekcio) C.H. Romijn-Born, Dr. S. Jacoblaan 28, NL-3707 VK Zeist.

UITNODIGING
De leden van de Vlaamse Esperantobond en alle belangstellenden worden uitgenodigd deel te nemen aan de VEB-dag in Brugge op zondag 6 november 1994.
Voormiddag, 10.00 u.: Mogelijkheid van een geleid bezoek aan de unieke Memlingtentoonstelling in het Groeningemuseum, Dijver (stadscentrum). Toegangsprijs: 300 fr.
Vanaf 12.00 u.: Gezellig samenzijn en mogelijkheid voor middagmaal in restaurant *'t Putje*, 't Zand 31 (tel.: 050/33 28 47) op 10 minuten van het station.
14.00 u.: Vergadering van de beheerders (administrantarkunsido).
15.00 u.: Algemene ledenvergadering: het huidige bestuur beantwoordt vragen en voorstellen van leden.
16.00 u.: Huldiging van de heer Grégoire Maertens als nieuw erelid van de VEB.

Bent U wetenschapper?
Volgend jaar verschijnt er een nieuwe uitgave van het boek *Kiu estas kiu en scienco kaj tekniko?* (Wie is wie in wetenschap en techniek?). Als u een wetenschap beoefent en wat Esperanto kent, loont het de moeite in dit boek te worden vermeld. Neem daarvoor contact op met Wim De Smet, Hertendreef 12, B-2180 Kalmthout, tel.: (03) 666 99 49.

Krekelsparen
In een vorig nummer werden de resultaten van Krekelsparen voor het jaar 1993 bekend gemaakt. Misschien hebt u ook interesse of wil u een kennis hierover aanspreken? Krekelsparen-folders zijn te bekomen bij uw plaatselijke groep of bij het Esperanto-Centrum. Als u het formulier ten laatste begin december ingevuld terugstuurt, geldt de rente-afstand nog voor het volledige jaar 1994!

Groene rekening
Geldbeleggen en tegelijker tijd de Esperantobeweging steunen, dat kan, via de groene rekening. U opent een deposito bij de Vlaamse Esperantobond en strijkt elk jaar de rente op. Intussen kan de Vlaamse Esperantobond over het kapitaal beschikken om zijn werkingsinvesteringen te financieren. Voor inlichtingen bel: (03) 234 34 00.